

عوامل مؤثر بر توسعه پژوهش در تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران

دکتر شهرام علم^۱

دکتر فریدون تندنویس^۲

دکتر علی محمد امیرتاش^۳

چکیده

هدف این پژوهش، شناسایی و اولویت بندی عوامل مؤثر بر توسعه پژوهش در تربیت بدنی آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران است. جامعه این تحقیق را همه کارشناسان ارشد تربیت بدنی شاغل و استخدام رسمی وزارت آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران که طبق آمار سال تحصیلی ۱۳۸۶ تعداد آنها ۵۴۶ نفر است، تشکیل می دهد. از این تعداد، ۳۵۰ نفر (۶۴ درصد) به عنوان نمونه آماری پژوهش انتخاب شدند. تحقیق حاضر از نوع توصیفی است و اطلاعات آن به صورت میدانی جمع آوری شده است. برای جمع آوری اطلاعات لازم، از مطالعات کتابخانه ای و پرسشنامه بهره گرفتیم. اطلاعات اولیه برای تهیه ساختار پرسش نامه، به روش دلفی جمع آوری شد و سپس سؤال های آن مورد تحلیل عوامل (از نوع مؤلفه های اصلی) و آزمون های مربوطه قرار گرفت.

پژوهش حاضر برای تعیین پایایی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ استفاده کرد که حاصل آن برای کل پرسشنامه ۰/۸۸ به دست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده ها از تحلیل عاملی و روش های آمار توصیفی مانند محاسبه فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار استفاده کردیم. یافته های مهم این تحقیق نشان

*تاریخ دریافت: ۸۷/۸/۲۹ تاریخ آغاز بررسی: ۸۷/۹/۱۳ تاریخ تصویب: ۸۸/۲/۱۶

۱- دکتری تربیت بدنی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر ری. (پست الکترونیکی: shahramalam@yahoo.com)

۲- دانشیار گروه تربیت بدنی دانشگاه تربیت بدنی

۳- دانشیار گروه تربیت بدنی دانشگاه تربیت بدنی

داد: از میان عوامل سازمانی و اداری، عامل «وجود قوانین و مقررات جامع برای حمایت اصولی و مستمر از پژوهش‌های انجام شده»، و از میان عوامل امکاناتی و مالی عامل «افزایش میزان حق‌التحقیق متناسب با حق‌التدریس در آموزش و پرورش» و از میان عوامل حرف‌های و تخصصی، عامل «آشنایی پژوهشگران تربیت بدنی آموزش و پرورش با چگونگی استفاده از امکانات پژوهشی، اطلاع‌رسانی و آزمایشگاهی» و بالاخره از میان عوامل فردی و اجتماعی، عامل «تربیت پژوهشگران ماهر تربیت بدنی در دانشگاه‌های کشور»، مؤثرترین عوامل توسعه فعالیت‌های پژوهشی در تربیت بدنی آموزش و پرورش به شمار می‌آیند.

کلیدواژه‌ها: پژوهش، تربیت بدنی، آموزش و پرورش

مقدمه

جستجو و پژوهش کنید و برسید تا حقایق برایتان گویا گردد؛ بدانید که بی پرسش پاسخی نمی‌شنوید و بی پژوهش حقیقتی نمی‌یابید.

امام علی (ع)

فعالیت‌های پژوهشی در عصر کنونی اهمیت و جایگاهی ویژه دارند، تا جایی که به عنوان شاخصی برای تعیین میزان توسعه یافتگی کشورها به شمار می‌روند. تحقیق و پژوهش، کلید اصلی «توسعه همه جانبه و استقلال» یک کشور است؛ از همین رو اهمیت و اعتبار دادن به بخش پژوهش «سرمايه ملي» تلقی می‌شود (علم، ۱۳۸۶: ۴۳).

پژوهش پس از تربیت نیروی انسانی کارآمد، یکی از پایه‌های توسعه اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و اقتصادی است و توسعه پایدار و اصولی در بلندمدت بدون پژوهش به دشواری تصور می‌شود (نوروزی، ۱۳۷۵: ۳). در کشورهای توسعه یافته به ویژه در چند دهه اخیر، فعالیت‌های مطالعاتی و تحقیقاتی در زمینه‌های گوناگون علوم چنان اهمیتی داشته‌اند که نه تنها بدون آن هیچ برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری انجام نمی‌گیرد، بلکه زندگی روزمره شهروندان به طور مستقیم و در همه زمینه‌ها از نتایج چنین فعالیت‌هایی متأثر است. در این جوامع، فعالیت‌های پژوهشی دیگر به چند دانشمند و آزمایشگاه در مراکز آموزشی و تحقیقاتی محدود نمی‌شود، زیرا فرهنگ تأمل، تعمق، جستجو و مجادله که یکی از ابتدایی‌ترین پیش‌شرط‌های ضروری برای فعالیت‌های پژوهشی است در همه سطوح نظام آموزشی به ویژه آموزش و پرورش این کشورها، چنان گسترده و فراگیر است

که به عنوان اصل مورد توجه خاص برنامه ریزان و سیاست گذاران قرار دارد.

نگاهی به وضعیت برخی شاخص‌های تحقیقات نزد کشورهای توسعه یافته و نیز کشور-های در حال توسعه و تطبیق آن‌ها با وضع شاخص‌های مذکور در ایران، ما را به تأمل و تفکر جدی و امی دارد. برآورد جهانی نشان می‌دهد سهم اعتبارات تحقیقات به تولید ناخالص ملی در کشورهای پیشرفته میان ۲/۵ تا ۳ درصد است، در حالی که این نسبت در ایران طول دهه اخیر ۰/۲ تا ۰/۴ درصد در نوسان است (سالنامه یونسکو، ۱۹۹۸).

مطالعه و بررسی پژوهش‌های در ارتباط با عوامل مؤثر بر توسعه و رفع موانع فعالیت‌های پژوهشی در کشور از سال ۱۳۴۵ تا کنون، نشان می‌دهد بیشترین عواملی که به آن اشاره شده بود، عبارتند از: اختصاص بودجه کافی به امور پژوهشی (اسدی، ۱۳۸۲؛ ساعی ارسی، ۱۳۷۵؛ طایفی، ۱۳۸۰؛ قره خانلو، ۱۳۷۹؛ مفیدی، ۱۳۷۳؛ مهدیانی، ۱۳۸۱؛ هاشمیان نژاد، ۱۳۷۴)، همکاری و هماهنگی میان گروه‌ها، واحدها، دانشگاه‌ها و وزارتخانه‌ها (اسدی، ۱۳۸۲؛ ساعی ارسی، ۱۳۷۵؛ صادقی، ۱۳۷۰؛ کردی، برجسته، شریف نژاد، ۱۳۸۱)، تدوین قوانین و مقررات جامع برای حمایت اصولی و مستمر از پژوهشگران و پژوهش‌های انجام شده (اسدی، ۱۳۸۲؛ فرخی، ۱۳۷۶)، افزایش میزان حق‌التحقیق متناسب با حق‌التدریس در دانشگاه‌های کشور (فرخی، ۱۳۷۶؛ کاردان، ۱۳۷۵)، توجه مسئولین به موضوع پژوهش (فرخی، ۱۳۷۶؛ نشریه رسالت، ۱۳۸۲)، آشنایی کافی اساتید دانشگاه‌ها با روش‌های تحقیق علمی (عبداللهی، ۱۳۸۳؛ فرخی، ۱۳۷۶؛ مفیدی، ۱۳۷۳)، تراکم نداشتن ساعات تدریس اساتید دانشگاه به منظور ایجاد فرصت کافی برای فعالیت‌های پژوهشی (صادقی، ۱۳۷۰؛ فرخی، ۱۳۷۶؛ کاردان، ۱۳۷۵؛ لهسایی زاده، ۱۳۷۵؛ مجله سخن، ۱۳۴۵؛ مفیدی، ۱۳۷۳)، حل مشکلات معیشتی و تنگناهای اقتصادی پژوهشگران (صادقی، ۱۳۷۰؛ نوروزی، ۱۳۷۵).

پژوهش درباره عوامل مؤثر بر توسعه پژوهش در کشور نشان می‌دهد تقریباً همه محققان در واحدهای علمی و حتی مراکزی که از این پژوهش‌ها بهره می‌گیرند، به ثمردهی اندک تحقیقات در فعالیت‌های پژوهشی به دلیل محدودیت‌های موجود در کشور اعتقاد دارند. بر این اساس و به دلیل اینکه دامنه تأثیرگذاری و تأثیرپذیری حرکت پژوهشی و تحقیقات علمی در سطح ملی مطرح است، امروزه هر اقدامی، در هر بخشی برای تبیین ضرورت تحقیق و شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه فعالیت‌های پژوهشی اهمیت دارد؛ البته بخش تربیت بدنی و ورزش کشور از این قاعده مستثنی نیست.

قره خانلو در سال ۱۳۷۹ در تحقیقی با عنوان «شناسایی موانع و مشکلات پژوهش در تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه‌های کشور»، عوامل بازدارنده بسیار مؤثر در توسعه پژوهش را از دیدگاه اعضای هیئت علمی تربیت بدنی دانشگاه‌ها چنین اولویت بندی می‌کند:

گرایش اساتید به سوی فعالیت‌های پر درآمد به جای پژوهش به علت تنگناهای اقتصادی، پایین بودن سهم پژوهش در بودجه ورزش کشور، فراهم نبودن تسهیلات لازم برای شرکت اساتید تربیت بدنی و علوم ورزشی در همایش‌های بین‌المللی، کمبود تعداد مراکز پژوهشی اختصاصی تربیت بدنی در کشور، کمتر توجه کردن مدیران تربیت بدنی به موضوع پژوهش به علت بهره نگرانی از متخصصان تربیت بدنی در مدیریت ورزش کشور (قره خانلو، ۱۳۷۹، ص ۸۴).

سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران نیز در نتیجه مطالعات شناختی و تطبیقی خود، ضعف‌های توسعه پژوهش در تربیت بدنی و ورزش کشور را چنین فهرست کرده است:

فقدان ارتباط نظام مند میان مراکز تحقیقاتی ورزشی داخل و خارج از کشور، کاستی‌های ارتباط میان مراکز پژوهشی ورزشی، کمبود نیروی انسانی متخصص برای پژوهش در ورزش، فقدان مراکز پژوهشی ورزشی خصوصی، هماهنگی نداشتن عرضه و تقاضای پژوهش در ورزش کشور، ارتباط نداشتن مراکز پژوهشی و سازمان‌های ورزشی، ضعف امکانات و تجهیزات مراکز پژوهشی ورزشی (سند تفصیلی نظام جامع توسعه تربیت بدنی و ورزش کشور، ۱۳۸۱).

مطالعه و بررسی پژوهش‌ها در دیگر کشورها نشان می‌دهد محققان کشورهای مذکور عوامل مؤثر بر توسعه فعالیت‌های پژوهشی در ورزش را چنین عنوان کرده بودند: افزایش بودجه مطالعات مربوط به ورزش دانشگاه‌ها، مراکز تحقیقات ورزشی و مؤسسات علمی و پژوهشی (انستیتیوی ورزش استرالیا،^۱ ۲۰۰۲)، برنامه ریزی مناسب مسئولان برای استفاده از تحقیقات ورزشی (موسسه علوم ورزش ژاپن،^۲ ۲۰۰۲)، تأمین مراکز اطلاع رسانی (تامسون،^۳ ۱۹۸۹)، توسعه شناخت و آگاهی پژوهشگران از کاربرد فنون و فناوری‌های پژوهشی جدید در ورزش (بوریت و همکاران،^۴ ۱۹۹۴) (تامسون، ۱۹۹۸)، توسعه توان پشتیبانی آموزش عالی و استفاده از ظرفیت‌های دانشگاهی

1. Australian Institute of Sport.
2. Japan Institute of Sports Science
3. Tomson.
4. Burwite & et all

(شورای ورزش ایرلند،^۱ ۲۰۰۳)، ایجاد ارتباط بیشتر میان قهرمانان و مراکز پژوهشی ورزشی، برنامه ریزی برای توسعه ابداعات ورزشی، توجه به تحقیقات کاربردی در ورزش (انستیتیوی ورزش استرالیا، ۲۰۰۲؛ سند راهبردی ورزش کانادا،^۲ ۱۹۹۸)، افزایش تعامل میان پروژه‌های تحقیقاتی و افزایش هم‌نیروایی تحقیقات در ورزش (مؤسسه علوم ورزش ژاپن، ۲۰۰۲)، گسترش کنفرانس‌های مراکز تحقیقاتی در ارتباط با علوم ورزشی (بوریت و همکاران ۱۹۹۴).

مطالعه پژوهش‌ها در بخش‌های گوناگون و با توجه به این‌که پایه و اساس رشد، سلامتی و نشاط هر جامعه‌های در آموزش و پرورش آن کشور برنامه ریزی می‌شود (مظفری، ۱۳۷۵، ۳۳)، نقش آموزش و پرورش در ایجاد تحول در نونهالان، نوجوانان و جوانان و سرانجام تحول در جامعه بر کسی پوشیده نیست. سلامتی، شادابی، رشد و پیشرفت هر جامعه، از نظام آموزشی آن جامعه سرچشمه می‌گیرد، بنابراین باید بیشترین و کیفی‌ترین برنامه ریزی‌های تحقیقاتی در نظام آموزشی کشور به ویژه در آموزش و پرورش صورت گیرد؛ اما متأسفانه در این بخش نیز می‌بینیم بحث پژوهش و تحقیق و تکیه بر نتایج آن در جهت استفاده کامل در برنامه ریزی‌ها تاکنون مورد عنایت لازم قرار نگرفته است و بسیاری از اقدامات فقط بر اساس تجربیات، مشاهدات و سلاقی شخصی برنامه ریزی و اجرا می‌شود که در این راستا مسائل مربوط به تربیت بدنی و تندرستی از سایر قسمت‌های آموزش و پرورش مستثنی نبوده است.

آموزش و پرورش با اهمیت بخشیدن کمی و کیفی به تربیت بدنی و تندرستی می‌تواند در همه سطوح تحصیلی علاوه بر تأمین و تضمین سلامت جامعه، شالوده ورزش کشور را پی ریزی کند. بی تردید اعتلای بهداشت، تندرستی، تربیت بدنی و ورزش در جامعه ما زمانی میسر است که تحولی سازنده و مثبت در برنامه‌ها ایجاد شود؛ بازنگری در برنامه‌های گذشته و حال و تدوین برنامه‌های کارآمد و مؤثر، بدون تردید به مطالعه، پژوهش و تحقیقات گسترده همه‌جانب‌های نیاز دارد که نتایج آن بتواند خط مشی‌های برنامه جدید را تعیین کرده، صحت انطباق آن‌ها را با نیازهای اساسی جامعه در حال تحول ما تضمین کند.

هرچند آموزش و پرورش در سال‌های اخیر تربیت بدنی را به ویژه در زمینه نیروی انسانی به طور قابل توجهی گسترش داده است، اما متناسب با آن، در امور پژوهشی چه از نظر کمی و چه

1. Irish Sport Council

2. Sport Canada Policies

از نظر کیفی کمتر رشدی مشاهده میشود، به طوری که بخش اعظم فعالیت‌های پژوهشی در این حیطه، پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی است که آن هم از سیاست‌ها و برنامه‌ریزی‌های مناسب پیروی نمی‌کند.

اجرای اندک طرح‌های مصوب مرتبط با تربیت بدنی و تندرستی در وزارت آموزش و پرورش آن هم در وزارتخانه‌ای با این وسعت و گستردگی و با داشتن پتانسیل‌های فراوان برای تحقیق و مطالعات پژوهشی، بسیار قابل تأمل است. برای مثال در طول سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۰ تن‌ها یک طرح و در طول سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۱ هیچگونه طرحی اجرا نشده است (سجادی، ۱۳۸۴: ۲۴). به عبارت دیگر، در طول دو سال، فقط یک طرح پژوهشی مرتبط با تربیت بدنی در وزارت آموزش و پرورش انجام شد.

حال این سؤال مطرح میشود که چرا تربیت بدنی آموزش و پرورش به رغم داشتن امکانات بالقوه و نیروی انسانی تحصیل کرده، نتوانسته است در زمینه تحقیقات گام‌های مؤثرتری بردارد و انگیزه بسیاری از نیروهای تخصصی خود را در این بخش تقویت کند؟

بنابراین با توجه به شرایط، امکانات و پتانسیل موجود، پسندیده و ضروری است که عوامل مؤثر بر توسعه پژوهش در تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش از جنبه‌های گوناگون شناسایی و اولویت بندی شده، در گام بعدی در قالب راهکارهای مناسب ارائه شود.

روش شناسی تحقیق

تحقیق حاضر از نوع توصیفی است و داده‌های آن با پرسشنامه و به صورت میدانی جمع‌آوری شده‌اند.

جامعه و نمونه تحقیق

در پژوهش حاضر، با توجه به دستیابی محقق به مشخصات فردی، محل خدمت و آدرس دقیق همه اعضای جامعه آماری، پرسشنامه‌ها با همکاری تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش، برای توزیع به مراکز استان‌ها ارسال شد. از جامعه ۵۴۶ نفری کارشناسان ارشد تربیت بدنی، ۳۵۰ نفر که بیشترین سوابق پژوهشی را داشتند به پرسشنامه ارسالی پاسخ دادند و به عنوان نمونه آماری تحقیق انتخاب شدند.

ابزار اندازه‌گیری

بررسی وضعیت موجود و شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه پژوهش در تربیت بدنی آموزش و پرورش، با پرسشنامه‌های که در آن ۴۶ سؤال به روش دلفی جمع‌آوری و طراحی شده بود، صورت گرفت. این سؤال‌ها مورد تحلیل عوامل (از نوع مؤلفه‌های اصلی) قرار گرفت که با داده‌های این تحقیق، آزمون (KMO) و آزمون کرویت بارتلت، برای تحلیل عوامل، مناسب تشخیص داده شدند. سپس با آزمون اسکری، چهار عامل قابل استخراج به دست آمد.

تحلیل عوامل داده‌ها بر مؤلفه‌های اصلی، پس از ۸ چرخش از نوع واریماکس و همچنین به کارگیری آزمون نرمال سازی کیسر و با تعیین نقطه برش و بار عاملی حداقل ۰/۴۰ مورد تحلیل قرار گرفت. بنابراین عامل اول و دوم هر کدام با ۱۵ سؤال، عامل سوم با ۷ سؤال و عامل چهارم با ۵ سؤال مشخص شد. همچنین از مجموع ۴۶ سؤال، ۴ سؤال روی هیچ یک از چهار عامل قرار نگرفتند و در نتیجه حذف شدند.

سؤال‌هایی که بر روی هر عامل قرار گرفتند، به دلیل موضوعیت داشتن، به این شرح نام‌گذاری شدند:

عامل اول: سازمانی و اداری؛ عامل دوم: امکاناتی و مالی؛ عامل سوم: حرفه‌ای و تخصصی و عامل چهارم: فردی و اجتماعی.

برای تعیین پایایی پرسشنامه، از روش آلفای کرونباخ استفاده شد که برای کل پرسشنامه ۰/۸۸، عوامل سازمانی و اداری ۰/۸۷، عوامل امکاناتی و مالی ۰/۸۶، عوامل حرفه‌ای و تخصصی ۰/۸۱ و عوامل فردی و اجتماعی ۰/۷۴ به دست آمد.

روش‌های آماری

- روش آلفای کرونباخ برای محاسبه پایایی؛
- روش‌های آمار توصیفی برای محاسبه فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار؛
- تحلیل عاملی برای شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر توسعه پژوهش در تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش؛ تجزیه و تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده، با نرم افزار کامپیوتری «SPSS» صورت گرفت.

نتایج و یافته‌های تحقیق

یافته‌های تحقیق در قالب چهار جدول اولویت‌بندی شدند. بار عوامل مؤثر بر توسعه پژوهش در تربیت بدنی آموزش و پرورش نیز با یک جدول و دو شکل شامل شاخص‌های آماری عوامل چهارگانه، به ترتیب زیر ارائه شده است:

جدول ۱. اولویت و بار عوامل سازمانی و اداری مؤثر بر توسعه پژوهش در تربیت بدنی آموزش و پرورش

اولویت	عامل	بار عاملی
اول	قوانین جامع برای حمایت اصولی و مستمر از پژوهش‌های انجام شده در آموزش و پرورش	۰/۷۱
دوم	توجه مسئولان تربیت بدنی آموزش و پرورش به موضوع پژوهش	۰/۷۰
سوم	مهارت و تجربه کافی مسئولان مراکز پژوهشی تربیت بدنی، جهت پاسخگویی به پژوهشگران	۰/۶۶
چهارم	اعتقاد مسئولان تربیت بدنی آموزش و پرورش به کاربرد نتایج پژوهش‌های انجام شده	۰/۶۳
پنجم	اولویت‌بندی دقیق و با تعیین حدود عناوین پژوهشی تربیت بدنی آموزش و پرورش	۰/۶۲
پنجم	جایگاهی مشخص برای پژوهش‌های آموزش و پرورش برای رشد و توسعه تربیت بدنی در کشور	۰/۶۲
هفتم	اهمیت به پژوهش‌های مرتبط با تربیت بدنی متناسب با پژوهش‌های علوم دیگر در آموزش و پرورش	۰/۵۸
هفتم	ارتباط مستمر تربیت بدنی آموزش و پرورش با دانشگاه‌های کشور	۰/۵۸
نهم	برخورداری مراکز پژوهشی تربیت بدنی آموزش و پرورش از فضای ویژه و مناسب	۰/۵۵
دهم	اعتقاد مسئولان آموزش و پرورش به کاربرد نتایج پژوهش‌های انجام شده در حیطه تربیت بدنی	۰/۵۴
یازدهم	برخورداری از یک نظام پژوهشی مشخص و تعریف شده در تربیت بدنی آموزش و پرورش	۰/۵۰
یازدهم	ارتباط مستمر تربیت بدنی آموزش و پرورش با مراکز بین‌المللی علوم ورزشی	۰/۵۰
سیزدهم	برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های مرتبط با فعالیت‌های پژوهشی در تربیت بدنی آموزش و پرورش	۰/۴۷
چهاردهم	ارتباط مستمر با سایر مراکز پژوهشی کشور به ویژه مراکز وابسته به سازمان‌های ورزشی	۰/۴۶
پانزدهم	توجه مسئولان آموزش و پرورش به موضوع پژوهش	۰/۴۵

با توجه به جدول ۱، از میان عوامل سازمانی و اداری، «قوانین جامع برای حمایت اصولی و مستمر از پژوهش‌های درآموزش و پرورش» و «توجه مسئولان تربیت بدنی آموزش و پرورش به موضوع پژوهش» بیشترین بار عاملی را دارند.

جدول ۲. اولویت و بار عوامل امکاناتی و مالی مؤثر بر توسعه پژوهش در تربیت بدنی آموزش و پرورش

اولویت	عامل	بار عاملی
اول	افزایش حق التحقیق متناسب با حق التدریس در آموزش و پرورش	۰/۷۹
دوم	افزایش بودجه اختصاصی به فعالیت‌های پژوهشی در تربیت بدنی آموزش و پرورش	۰/۶۷
سوم	اطمینان به عواید مادی حاصل از پژوهش در تربیت بدنی آموزش و پرورش به عنوان یک منبع درآمد	۰/۶۶
چهارم	قوانین و مقررات مالی آسان و ترغیب‌کننده برای انجام دادن پژوهش در تربیت بدنی آموزش و پرورش	۰/۶۱
پنجم	دسترسی پژوهشگران تربیت بدنی به کتب، مجلات، اسناد و مدارک تخصصی در آموزش و پرورش	۰/۵۸
ششم	افزایش بودجه اختصاصی به فعالیت‌های پژوهشی در آموزش و پرورش	۰/۵۷
هفتم	تأکید بر فعالیت‌های پژوهشی در تربیت بدنی متناسب با آموزش آن در نظام آموزش و پرورش	۰/۵۴
هشتم	برخوردار بودن پژوهشگران تربیت بدنی از تشویق و حمایت‌های معنوی در آموزش و پرورش	۰/۵۲
نهم	مشخص شدن ارزش، اهمیت و جایگاه پژوهش و پژوهشگر در نظام ارزشی جامعه	۰/۵۱
دهم	دسترسی مراکز اطلاع‌رسانی موجود در تربیت بدنی آموزش و پرورش به دانش روز	۰/۵۰
یازدهم	مصرف درست اعتبارات مالی تخصیص یافته به امر پژوهش	۰/۴۶
یازدهم	رفع مشکلات معیشتی و تنگناهای اقتصادی پژوهشگران در آموزش و پرورش	۰/۴۶
سیزدهم	زمینه فرهنگی مناسب در جامعه برای فعالیت‌های پژوهشی در تربیت بدنی آموزش و پرورش	۰/۴۱
سیزدهم	فراهم شدن تسهیلات برای شرکت پژوهشگران تربیت بدنی در همایش‌های علمی بین‌المللی	۰/۴۱
پانزدهم	تجهیزات و امکانات آزمایشگاهی مناسب و مرتبط با تربیت بدنی در آموزش و پرورش	۰/۴۰

با توجه به جدول ۲، از میان عوامل امکاناتی و مالی «افزایش حق التحقیق متناسب با حق التدریس در آموزش و پرورش» و «افزایش بودجه اختصاصی به فعالیت‌های پژوهشی در تربیت بدنی آموزش و پرورش» بیشترین بار عاملی را دارند.

جدول ۳. اولویت و بار عوامل حرف‌های تخصصی مؤثر بر توسعه پژوهش در تربیت بدنی آموزش و پرورش

اولویت	عامل	بار عاملی
اول	آشنایی پژوهشگران تربیت بدنی با چگونگی استفاده از امکانات پژوهشی، اطلاع رسانی و آزمایشگاهی	۰/۷۷
دوم	آشنایی پژوهشگران تربیت بدنی آموزش و پرورش با فنون و روش‌های پژوهش علمی	۰/۷۴
سوم	آشنایی پژوهشگران با مقررات اداری مربوط به پژوهش در تربیت بدنی آموزش و پرورش	۰/۷۲
چهارم	آگاهی پژوهشگران از اولویت‌های پژوهشی در تربیت بدنی آموزش و پرورش	۰/۷۱
پنجم	تسلط پژوهشگران تربیت بدنی آموزش و پرورش به زبان انگلیسی برای استفاده از منابع خارجی	۰/۵۷
ششم	آگاهی پژوهشگران تربیت بدنی آموزش و پرورش با دشوار و زمان بر بودن فعالیت‌های پژوهشی	۰/۵۳
هفتم	ارائه طرح‌های علمی پژوهشی با ساختاری قوی توسط پژوهشگران تربیت بدنی آموزش و پرورش	۰/۵۲

جدول ۳ نشان می‌دهد از میان عوامل حرف‌های تخصصی، «آشنایی پژوهشگران تربیت بدنی با چگونگی استفاده از امکانات پژوهشی، اطلاع رسانی و آزمایشگاهی» و «آشنایی پژوهشگران تربیت بدنی آموزش و پرورش با فنون و روش‌های پژوهش علمی» بیشترین بار عاملی را دارند.

جدول ۴. اولویت و بار عوامل فردی و اجتماعی مؤثر بر توسعه پژوهش در تربیت بدنی آموزش و پرورش

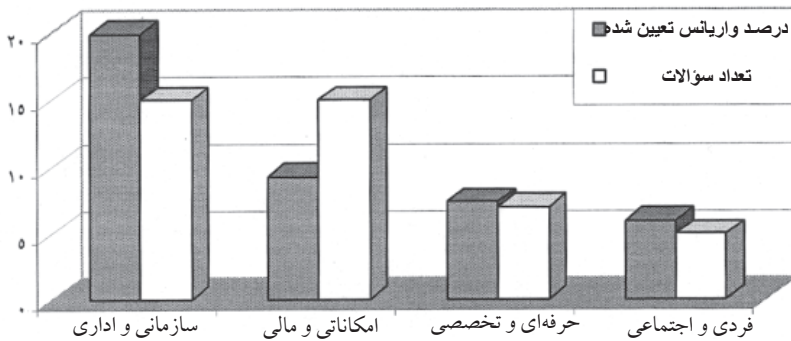
اولویت	عامل	بار عاملی
اول	تربیت پژوهشگران ماهر تربیت بدنی در دانشگاه‌های کشور	۰/۷۴
دوم	توجه به دروس روش تحقیق و آزمایشگاه در دوره‌های تحصیلات تکمیلی	۰/۷۲
سوم	آگاهی معلمان، مربیان و مدرسان ورزشی کشور در ارتباط با تبدیل شدن به عناصر فقط مصرف کننده نتایج پژوهش‌های خارجی	۰/۶۶
چهارم	استفاده معلمان، مربیان و ورزشکاران کشور از یافته‌های پژوهشی تربیت بدنی آموزش و پرورش	۰/۶۱
پنجم	رفع کمبود معلم و تراکم ساعات تدریس جهت ایجاد فرصت برای پژوهش در آموزش و پرورش	۰/۵۳

جدول ۴ نشان می‌دهد از میان عوامل فردی و اجتماعی، «تربیت پژوهشگران ماهر تربیت

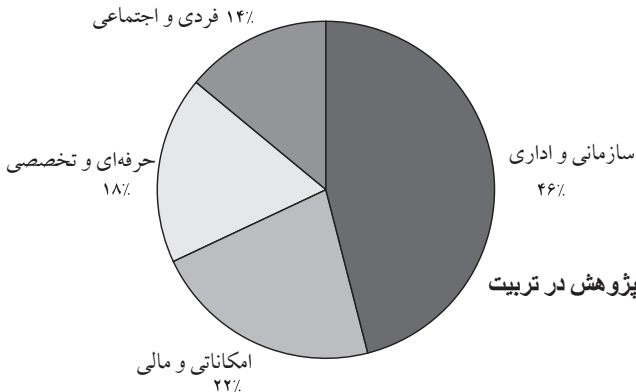
بدنی در دانشگاه‌های کشور» و «توجه به دروس روش تحقیق و آزمایشگاه در دوره‌های تحصیلات تکمیلی» بیشترین بار عاملی را دارند.

جدول ۵. شاخص‌های آماری عوامل چهارگانه با استفاده از تحلیل مؤلفه‌های اصلی

تعداد سوالات	درصد تراکمی واریانس تبیین شده	درصد واریانس تبیین شده	مقدار ویژه	میزان اشتراک	شاخص‌های آماری عوامل
۱۵	۱۹/۹۳	۱۹/۹۳	۹/۱۷	۰/۴۶۶	عامل اول: سازمانی و اداری
۱۵	۲۹/۲۵	۹/۳۲	۴/۲۹	۰/۲۱۸	عامل دوم: امکاناتی و مالی
۷	۳۶/۶۹	۷/۴۴	۳/۴۲	۰/۱۷۴	عامل سوم: حرفه‌ای و تخصصی
۵	۴۲/۶۸	۵/۹۹	۲/۷۶	۰/۱۴۰	عامل چهارم: فردی و اجتماعی

شکل ۱. تعداد سوالات و درصد واریانس تبیین شده در عوامل مؤثر برای توسعه پژوهش در تربیت بدنی آموزش و پرورش

شکل ۲. سهم اشتراک عوامل جهت توسعه پژوهش در تربیت

بدنی آموزش و پرورش

جدول ۵ و شکل‌های ۱ و ۲ نشان می‌دهند چهار عامل استخراج شده، در مجموع ۴۲/۶۸ درصد واریانس کل مقیاس را تبیین می‌کنند. در واقع، عامل سازمانی و اداری بیشترین سهم واریانس (۱۹/۹۳) و اشتراک ۴۶ درصد را در تبیین مقیاس مذکور بر عهده دارد و عوامل فردی و اجتماعی کمترین سهم واریانس (۵/۹۹) و اشتراک (۱۴ درصد) را در مقیاس تبیین می‌کنند.

بحث و نتیجه گیری

یافته‌های تحقیق در ارتباط با عوامل سازمانی و اداری نشان داد «قوانین جامع برای حمایت اصولی و مستمر از پژوهش‌هایی که در آموزش و پرورش انجام شده است» و «توجه مسئولان تربیت بدنی آموزش و پرورش به موضوع پژوهش» با بیشترین بار عاملی، مؤثرترین عامل‌های سازمانی و اداری برای توسعه پژوهش در تربیت بدنی آموزش و پرورش به شمار می‌آیند. در این خصوص فرخی (۱۳۷۶) در پژوهشی با عنوان «عوامل مؤثر بر نگرش اساتید دانشگاه علامه طباطبایی نسبت به پژوهش و موانع تحقیق در دانشگاه‌ها» به این نتیجه رسید که مقررات و قوانین جامعی برای حمایت اصولی از پژوهش‌ها وجود ندارد.

قره خانلو (۱۳۷۹) نیز در تحقیقی با عنوان «شناسایی موانع و مشکلات پژوهش در تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه‌های کشور» از توجه کم مسئولان کشوری و مدیران تربیت بدنی به امر پژوهش و اعتقاد کامل نداشتن مسئولان کشور به کاربرد نتایج پژوهش‌هایی که در زمینه تربیت بدنی و علوم ورزشی انجام شده‌اند، به عنوان دو عامل بازدارنده توسعه پژوهش اشاره می‌کند. همچنین مؤسسه علوم ورزشی ژاپن (۲۰۰۲) برنامه‌ریزی مناسب مسئولان برای استفاده از تحقیقات ورزشی را به عنوان یکی از راهکارهای توسعه و بهبود پژوهش ارائه داده است.

نتایج این تحقیق و هم‌خوانی آن با یافته‌های پژوهش فرخی ۱۳۷۶، قره خانلو ۱۳۷۹ و مؤسسه علوم ورزشی ژاپن ۲۰۰۲، اهمیت و تأثیر این دو عامل را در توسعه فعالیت‌های پژوهشی آموزش و پرورش و همچنین در وزارت علوم که متولی اصلی تحقیقات در کشور است به خوبی نشان می‌دهد. بنابراین با توجه به این که سیاست‌های کلی، هدف‌گذاری و برنامه‌ریزی‌ها در آموزش و پرورش و نیز در همه دستگاه‌ها و نهادهای کشور را در دست دارند، توجه و حمایت آنان از فعالیت‌های پژوهشی می‌تواند از مهم‌ترین عوامل توسعه پژوهش به شمار آید.

توجه بیشتر مسئولان تربیت بدنی آموزش و پرورش به امر پژوهش و تدوین قوانین و

مقررات جامع برای حمایت اصولی و مستمر از پژوهش‌ها، علاوه بر رونق و توسعه پژوهش در تربیت بدنی، موجب توسعه بهداشت، تندرستی و ورزش قهرمانی کشور در آینده خواهد بود، زیرا دانش‌آموزان امروز آینده‌سازان فردای جامعه هستند.

نتایج حاصل از پانزده عامل سازمانی و اداری (جدول ۲) و همچنین شرایط و وضعیت موجود برای توسعه پژوهش در تربیت بدنی نشان می‌دهد مسئولان آموزش و پرورش به ویژه مسئولان تربیت بدنی آن وزارتخانه باید به موضوع فعالیت‌های پژوهشی و کاربرد نتایج حاصل از آن توجه بیشتری داشته باشند، مراکز پژوهشی تربیت بدنی آموزش و پرورش، علاوه بر مجهز شدن به فضای ویژه و مناسب، مدیرانی متخصص و با تجربه کافی داشته باشند؛ عناوین پژوهشی به طور دقیق و با تعیین حدود اولویت‌بندی شده، به پژوهش‌های مرتبط با تربیت بدنی، در آموزش و پرورش متناسب با رشته‌های دیگر اهمیت داده شود. همچنین تربیت بدنی آموزش و پرورش باید با دانشگاه‌های کشور، مراکز بین‌المللی علوم ورزشی و سایر مراکز پژوهشی کشور به ویژه مراکز وابسته به سازمان‌های ورزشی، دارای ارتباطی نزدیک و مستمری داشته باشد و فعالیت‌های پژوهشی تربیت بدنی آموزش و پرورش در آن وزارتخانه نظامی مشخص داشته و در چشم‌انداز توسعه تندرستی و ورزش کشور از جایگاه تعریف شده‌ای برخوردار شود.

یافته‌های تحقیق درباره عوامل امکاناتی و مالی، نشان داد «افزایش حق‌التحقیق متناسب با حق‌التدریس در آموزش و پرورش» با بیشترین بار عاملی، مؤثرترین عامل امکاناتی و مالی برای توسعه پژوهش در تربیت بدنی آموزش و پرورش به شمار می‌آید. قره‌خانلو (۱۳۷۹) در تحقیقی با عنوان «شناسایی موانع و مشکلات پژوهش در تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه‌های کشور» به این نتیجه دست یافت که تأکید بیشتر نظام دانشگاهی کشور به آموزش در رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی در مقایسه با پژوهش، یکی از عوامل بازدارنده بسیار مؤثر در این زمینه به شمار می‌آید.

فرخی (۱۳۷۶) نیز با بررسی موانع پژوهشی در دانشگاه علامه طباطبایی دریافت که در دانشگاه‌ها به پژوهش کمتر از آموزش بها داده می‌شود و کمتر بودن میزان حق‌الزحمه پژوهش نسبت به حق‌الزحمه تدریس، یکی از موانع مهم توسعه پژوهش مطرح است. براساس پژوهش کاردان (۱۳۷۵) در دانشگاه‌های کشور، بخش مهمی از بودجه دانشگاه صرف پرداختن حق‌التدریس می‌شود.

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد نتایج پژوهش حاضر، نتایج پژوهش‌های پیشین را تأیید

می‌کند. با توجه به فرهنگ جامعه، می‌توان گفت نیازهای آموزشی کشور بیش از نیازهای پژوهشی شناخته شده‌اند. به همین دلیل در سطوح گوناگون علمی، فعالیت‌های آموزشی نسبت به فعالیت‌های پژوهشی با اهمیت‌تر پنداشته می‌شوند؛ بنابراین می‌بینیم تأکید و سرمایه‌گذاری بیشتری در آموزش نسبت به پژوهش انجام شده است.

سیاری از پژوهشگران تربیت بدنی در وزارت آموزش و پرورش مانند پژوهشگران دیگر به دلیل پایین بودن حق‌التحقیق نسبت به حق‌التدریس و همچنین عواید مالی بسیار کمی از انجام دادن پژوهش و اطمینان نداشتن به منبع درآمد آن، به اضافه کاری در تدریس روی می‌آورند و از آنجا که در نظام آموزش و پرورش بیش از پژوهش به آموزش تأکید می‌شود، تغییر و یا تصمیم جدیدی در این زمینه اتخاذ نشده، فعالیت‌ها به صورت روزمره و تکراری ادامه دارد.

یافته دیگر این پژوهش نشان داد «افزایش بودجه اختصاصی به فعالیت‌های پژوهشی در تربیت بدنی آموزش و پرورش»، دومین عامل امکاناتی و مالی مؤثر برای توسعه پژوهش در تربیت بدنی آموزش و پرورش به شمار می‌آید. در این زمینه گروه مشاوران کانب (۱۳۵۵) در طرح پژوهشی جامعی با عنوان «تعیین توان پژوهشی کشور» کمبود بودجه تحقیق را یکی از تنگناها و مشکلات توسعه پژوهش در کشور برشمردند (به نقل از نوروزی، ۱۳۷۵).

صادقی (۱۳۷۰) نیز در پژوهشی، کمبود بودجه تحقیق را یکی از مشکلات توسعه تحقیق در رشته علوم انسانی بیان می‌کند. بر اساس پژوهش مفیدی (۱۳۷۳) با عنوان «موانع پیشرفت فعالیت‌های پژوهشی»، کمبود بودجه تحقیق، یکی از موانع اصلی پیشرفت فعالیت‌های پژوهشی معرفی می‌شود. هاشمیان (۱۳۷۴) در پژوهشی درباره مشکلات پژوهشی، بودجه و اعتبار تحقیقاتی را در مرتبه دوم مشکلات گزارش کرده است.

محققان دیگری مانند ساعی ارسی (۱۳۷۵) با بررسی موانع و تنگناهای پژوهش، تخصیص نیافتن بودجه برای تحقیق را یکی از موانع اصلی توسعه پژوهش در ایران طبقه‌بندی کرده است و اسدی (۱۳۸۲) در مقاله خود، فقدان بودجه کافی را از مهم‌ترین عوامل مؤثر در رکود نسبی و عدم توسعه یافتگی پژوهش در کشور بر می‌شمارد. طایفی (۱۳۸۰) نیز با بررسی موانع فرهنگی توسعه تحقیق در ایران نتیجه می‌گیرد ۸۵ درصد محققان، کاهش میزان اعتبار مرکز پژوهشی محل کار خود را بر جلوگیری از تحقیقات بسیار مؤثر دانسته‌اند؛ همچنین سازمان جمهوری اسلامی (۱۳۸۱) که در کتابچه «توسعه علمی و پژوهش» کمبود اعتبارات را به عنوان

یکی از مشکلات توسعه پژوهش از دیدگاه مسئولان و صاحب نظران فهرست کرده است. نتایج پژوهش‌های صورت گرفته با نتایج این پژوهش همخوانی دارد؛ به عبارت دیگر آنچه همه محققان در بررسی عوامل مؤثر بر توسعه پژوهش و همچنین شناسایی محدودیت‌ها بر آن اتفاق نظر داشتند و همه پژوهشگران در گرایش‌ها و محیط‌های گوناگون کشور بر آن متفق‌القول بودند، همانا تأثیر قابل توجه تخصیص بودجه کافی به توسعه فعالیت‌های پژوهشی است. از آن جا که بیشتر نهادها و سازمان‌های کشور، دولتی هستند و قوانین مالی دولتی تقریباً در همه جا به صورت مشابه اجرا می‌شود، در آموزش و پرورش نیز مانند سایر بخش‌ها، تخصیص بودجه کافی به امر پژوهش، به عاملی مهم و حیاتی تبدیل شده است.

اگرچه در چند سال اخیر با مصوبه دولت مبنی بر این که وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و نهادها موظفند یک تا دو درصد از بودجه خود را به امر پژوهش اختصاص دهند، در ظاهر تخصیص خوبی به فعالیت‌های پژوهشی داده‌اند، اما در عمل می‌بینیم که پژوهش برای بیشتر دستگاه‌ها، اعتباری در حد بیان کار و لزوم جذب بودجه و درآمد را تأمین می‌کند، به طوری که این بودجه در لوای فعالیت‌های پژوهشی، صرف فعالیت‌های دیگر می‌شود.

نکته قابل توجه این که، این مصوبه دولت در این وزارتخانه براساس توجیه مسئولان مبنی بر نجومی بودن بودجه سالانه وزارت آموزش و پرورش، عملی و قابل اجرا نیست؛ بنابراین اختصاص بودجه به فعالیت‌های پژوهشی در آموزش و پرورش و سازمان‌های تابعه در استان‌ها، بر اساس سلايق شخصي و تشخيص مديران و مسئولان ارشد صورت می‌گیرد.

نتایج از پانزده عامل امکاناتی و مالی مسئولان (جدول ۳) و همچنین شرایط و وضعیت موجود برای توسعه پژوهش در تربیت بدنی نشان می‌دهد باید علاوه بر تخصیص بودجه کافی، اعتبارات مالی با سازوکار مناسب تری مصرف شوند، به پژوهش در تربیت بدنی بیشتر تأکید شود، حق‌التحقیق پژوهشگران افزایش یابد، قوانین و مقررات مالی سخت و دست و پاگیر انجام دادن پژوهش، آسان و ترغیب کننده باشد، احتیاج پژوهشگران به تجهیزات و امکانات آزمایشگاهی و همچنین اطلاعات تخصصی از مراکز اطلاع‌رسانی موجود برآورده شود، شرایط بهگون‌های باشد که پژوهشگران در صورت شایستگی، برای شرکت در همایش‌های علمی بین‌المللی تسهیلات دریافت کنند و در مجموع، حمایت‌های معنوی و تشویق‌های مناسبی برای ایجاد انگیزه‌های بیشتر صورت گیرد.

یافته‌های تحقیق در ارتباط با عوامل حرف‌های و تخصصی، نشان داد «آشنایی پژوهشگران تربیت بدنی با چگونگی استفاده از امکانات پژوهشی، اطلاع‌رسانی و آزمایشگاهی» و «آشنایی پژوهشگران تربیت بدنی آموزش و پرورش با فنون و روش‌های پژوهش علمی» با بیشترین بار عاملی، مؤثرترین عامل‌های حرف‌های و تخصصی برای توسعه پژوهش در تربیت بدنی آموزش و پرورش به شمار می‌آیند.

عبدالهی (۱۳۸۳) در مقاله‌ای با عنوان «پژوهش علمی و موانع آن در ایران»، از ضعف دانش و مهارت‌های محققین به عنوان یکی از موانع توسعه پژوهش یاد کرده است. مهدیانی (۱۳۸۱) نیز در تحقیقی با عنوان «جایگاه ایران در تولید علمی جهان و سهم هر یک از گروه‌های ششگانه در آن»، ضعف بنیه علمی نویسی محققان را به یکی از ضعف‌های توسعه پژوهش در کشور بیان کرد. فرخی (۱۳۷۶) با بررسی عوامل مؤثر بر نگرش اساتید دانشگاه علامه طباطبایی درباره پژوهش و موانع تحقیق در دانشگاه، به این نتیجه رسید که بیشتر اساتید با روش‌های علمی پژوهش آشنایی کامل ندارند.

همچنین سازمان تربیت بدنی (۱۳۸۱) در سند تفصیلی نظام جامع توسعه تربیت بدنی و ورزش کشور، با مطالعات شناختی و تطبیقی خود دریافت که فقدان پژوهشگران حرفه‌ای و متخصص در زمینه ورزش، یکی از ضعف‌های توسعه پژوهش در تربیت بدنی و ورزش کشور به شمار می‌رود. و بالاخره بوریت و همکارانش (۱۹۹۴) در پژوهشی با عنوان «خط مشی آینده در تحقیقات علوم ورزشی» و تامسون (۱۹۹۸) در گزارش تحقیق خود با عنوان «تحقیقات ورزشی در استرالیا» از توسعه شناخت و آگاهی پژوهشگران در کاربرد فنون و فناوری‌های پژوهشی جدید در ورزش، به عنوان یکی از عوامل مؤثر در توسعه فعالیت‌های پژوهشی نام برده‌اند.

همخوانی نتایج تحقیقات مذکور با یافته‌های پژوهش حاضر، نشان می‌دهد تخصص فنی و حرفه‌های پژوهشگران در حوزه‌های پژوهشی ذریبط، از عوامل زیربنایی، مهم و مؤثر در توسعه فعالیت‌های پژوهشی به شمار می‌رود. در این راستا می‌توان به این نکته اشاره کرد که اگرچه عوامل حرفه‌ای و تخصصی، بیشتر به استعداد، تخصص و تلاش علمی پژوهشگران بستگی دارد تا وضعیت و شرایط حال آموزش و پرورش، اما تأثیر برنامه‌های آموزش و پرورش برای بهبود و ارتقاء تخصصی پژوهشگران در اثنای خدمت را نمی‌توان نادیده گرفت. در واقع تربیت بدنی آموزش و پرورش با برنامه‌های صحیح و کارشناسی‌های دقیق می‌تواند در شکوفایی استعدادها،

بالا بردن تخصص و افزایش انگیزه پژوهشگران برای تلاش بیشتر، موجب توسعه فعالیت‌های پژوهشی در تربیت بدنی شود.

نتایج هفت عامل حرفه‌ای و تخصصی (جدول ۳) و همچنین شرایط و وضعیت موجود نشان می‌دهد باید تربیت بدنی آموزش و پرورش با اطلاع‌رسانی دقیق، شفاف، جامع و به موقع، پژوهشگران را از قوانین و مقررات اداری پژوهش آگاه کند، با برگزاری مستمر دوره‌های آموزشی ضمن خدمت، آنان را با چگونگی استفاده از امکانات پژوهشی، اطلاع‌رسانی و آزمایشگاهی آشنا سازد و با تأکید بر فعالیت‌های پژوهشی و حمایت از پژوهشگران، آن‌ها را به مطالعه و یادگیری فنون و روش‌های پژوهش علمی، چگونگی ارائه طرح‌های پژوهشی و ترجمه متون تخصصی، ترغیب و تشویق کند.

یافته‌های تحقیق در ارتباط با عوامل فردی و اجتماعی نشان داد «تربیت پژوهشگران ماهر تربیت بدنی در دانشگاه‌های کشور» و «توجه به دروس روش تحقیق و آزمایشگاه در دوره‌های تحصیلات تکمیلی» با بیشترین بار عاملی، مؤثرترین عامل‌های فردی و اجتماعی برای توسعه پژوهش در تربیت بدنی آموزش و پرورش به شمار می‌روند. قره‌خانلو (۱۳۷۹) با بررسی موانع و مشکلات پژوهش در دانشگاه‌های دولتی به این نتیجه رسید که توجه اندک به دروس آزمایشگاه و روش تحقیق در دوره‌های تحصیلات تکمیلی و تربیت نشدن پژوهشگران ماهر در حیطه تربیت بدنی و علوم ورزشی در دانشگاه‌ها، دو عامل بازدارنده مؤثر بر توسعه فعالیت‌های پژوهشی تربیت بدنی بوده است.

شورای ورزشی کشور ایرلند (۲۰۰۳) تأکید ویژه‌ای بر توسعه توان پشتیبانی آموزش عالی و استفاده از ظرفیت‌های دانشگاهی دارد و از آن به عنوان مؤثرترین عامل توسعه تحقیقات ورزشی نام می‌برد که البته با یافته‌های این پژوهش همخوانی دارد. از آن‌جا که در نظام آموزشی دانشگاه‌های کشور، بیش از پژوهش به آموزش اهمیت داده می‌شود، در رشته تربیت بدنی نیز همین محدودیت را می‌بینیم، به طوری که ساز و کار آموزشی و ارزشیابی رشته تربیت بدنی در بیشتر دانشگاه‌ها، به فعالیت‌های پژوهشی اهمیت چندانی نمی‌دهند.

بیشتر فارغ‌التحصیلان دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتری در رشته تربیت بدنی، در طول مدت دانشجویی خود که چندین سال طول می‌کشد فقط دو پژوهش شامل پایان‌نامه کارشناسی ارشد و رساله دکتری را انجام می‌دهند که در این دو پژوهش نیز به دلیل آشنایی قبلی نداشتن با

فعالیت‌های تحقیقاتی، با مشکلات زیادی روبه‌رو میشوند.

این امر در نهایت و پس از فارغ التحصیلی آن‌ها برای توسعه فعالیت‌های پژوهشی در تربیت بدنی آموزش و پرورش و دانشگاه‌های کشور به عنوان تنگنا و محدودیت بروز خواهد کرد. با توجه به اینکه بیشتر فارغ التحصیلان دوره‌های تحصیلات تکمیلی رشته تربیت بدنی، جذب نظام آموزشی کشور اعم از آموزش و پرورش و یا وزارت علوم خواهند شد و به نوعی مدرسان و پژوهشگران آینده تربیت بدنی و ورزش کشور خواهند بود، باید دانشگاه‌ها به ویژه در دوره‌های کارشناسی‌ارشد و دکتری تربیت بدنی، پژوهشگران ماهری تربیت کنند. به طوری که دانشجویان در این دوره‌ها با دروس روش تحقیق و آزمایشگاه بیشتر آشنا شوند و اساتید برای پژوهش‌های آتی آنان را به نحو شایسته‌ای راهنمایی کنند.

در نهایت با توجه به نتایجی که از پنج عامل فردی و اجتماعی (جدول ۴) به دست آمد، علاوه بر دو عاملی که از آن‌ها در این خصوص برای توسعه پژوهش در تربیت بدنی بحث شد، لازم است تا مربیان، معلمان و ورزشکاران به طور شایسته‌ای توجه شوند تا با استفاده از اطلاعات، آمار و یافته‌های تحقیقات داخلی و بومی، علاوه بر جلوگیری از تبدیل شدن آن‌ها به عناصری که فقط نتایج پژوهش‌های خارجی را مصرف می‌کنند، پژوهش در تربیت بدنی و ورزش کشور نیز، پیشرفت و توسعه قابل توجهی داشته باشد.

منابع

- اسدی، مهدی (۱۳۸۲). تأملی بر روند علم و پژوهش در ایران؛ تولید علم و موانع راهکارهای موجود؛ نشریه نسیم صبا.
- سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۸۱). توسعه علمی و پژوهشی؛ سند تفصیلی نظام جامع توسعه تربیت بدنی و ورزش کشور؛ انتشارات سیب سبز.
- ساعی ارسی، ایرج (۱۳۷۵). موانع و تنگناهای پژوهش در ایران و راه‌های ارتقاء موقعیت علمی کشور، مجموعه مقالات نخستین سمینار آموزش عالی در ایران؛ دانشگاه علامه طباطبائی.
- سجادی، نصرالله (۱۳۸۴). برنامه و دستاوردهای معاونت تربیت بدنی و تندرستی وزارت آموزش و پرورش؛ انتشارات صنوبر.

- صادقی، عباس (۱۳۷۰). بررسی مشکلات تحقیق در رشته‌های علوم انسانی از دیدگاه اساتید دانشکده‌های علوم انسانی دانشگاه اصفهان، دانشکده علوم تربیتی.
- طایفی، علی (۱۳۸۰). موانع فرهنگی توسعه تحقیق در ایران؛ چاپ اول؛ انتشارات آزاد اندیشان.
- عبداللهی، محمد (۱۳۸۳). پژوهش علمی و موانع آن در ایران؛ ویژه یکصدمین شماره نشریه فرهنگ و پژوهش.
- علم، شهرام (۱۳۸۶). محدودیت‌های پژوهش در تربیت بدنی آموزش و پرورش، رساله دکتری؛ دانشگاه آزاد اسلامی؛ واحد علوم و تحقیقات.
- فرخی، نورعلی (۱۳۷۶). تحلیل عوامل مؤثر بر نگرش اساتید دانشگاه علامه طباطبایی نسبت به پژوهش و موانع تحقیق در دانشگاه؛ دانشگاه علامه طباطبایی.
- قره خانلو، رضا (۱۳۷۹). شناسایی موانع و مشکلات پژوهش در تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه‌ها؛ پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی.
- کاردان، علی محمد (۱۳۷۵). شرایط رشد و توسعه پژوهش در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی؛ مجموعه مقالات نخستین سمینار آموزش عالی در ایران؛ دانشگاه علامه طباطبایی.
- کردی، محمدرضا؛ برجسته، بهروز؛ شریف نژاد، علی (۱۳۸۱). مقایسه و توصیف ساختار تشکیلاتی و برنامه‌های چند مرکز پژوهشی تربیت بدنی و علوم ورزشی داخلی و خارجی منتخب؛ پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی.
- لهسایی زاده، عبدالعلی (۱۳۷۵). موانع پژوهش در علوم اجتماعی ایران؛ مجموعه مقالات نخستین سمینار آموزش عالی در ایران؛ دانشگاه علامه طباطبایی.
- مجله سخن، (۱۳۴۵). وضع تحقیقات علمی در ایران؛ دوره شانزدهم؛ شماره ۹؛ تهران.
- مظفری، سید امیر احمد (۱۳۷۵). مدیریت و برنامه‌ریزی در تربیت بدنی و ورزش، جزوه درسی؛ دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی؛ دانشگاه تربیت معلم.
- مفیدی، فرخنده (۱۳۷۳). بررسی نگرش اعضای هیئت علمی دانشگاه در خصوص موانع پیشرفت فعالیت‌های پژوهشی در دانشگاه صنعتی اصفهان؛ دانشگاه طباطبایی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی.

مهدیانی، علیرضا (۱۳۸۱). تحلیلی بر شاخص‌های پژوهشی، خبرنامه تحقیقات و فناوری؛ مرکز تحقیقات کشور.

مهدیانی، علیرضا (۱۳۸۱). جایگاه ایران در تولید علمی جهان و سهم هر یک از گروه‌های ششگانه علمی در آن؛ تهران: مرکز تحقیقات کشور.

نشریه رسالت (۱۳۸۲). راه دشورا پژوهش، سخن پژوهشگران در خصوص مهم‌ترین موانع پیش روی پژوهش و تحقیق در ایران.

نوروزی، داریوش (۱۳۷۵). بررسی میزان کارایی حرفه‌ای اعضای هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی، مقاله علمی پژوهشی، دانشگاه علامه طباطبایی.

وزارت فرهنگ و آموزش عالی (۱۳۶۰). طرح نظام تحقیقات کشور؛ معاونت پژوهش‌های علمی؛ موسسه تحقیقات و برنامه ریزی علمی و آموزشی.

هاشمیان نژاد، فریده (۱۳۷۴). بررسی نظرات اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها پیرامون مشکلات پژوهشی؛ مقاله علمی پژوهشی؛ دانشگاه فردوسی مشهد.

Australian Institute of Sport, (2002). <http://www.ais.org.au>.

Burwite, L & et all, Feb (1994). "Future Directions for Performance – Related Sport Science. Research : An Interdisciplinary Approach , J. Spt. Sci , 12(1).

Institute for Scientific Information, (2002). [www. Isinet.com](http://www.Isinet.com).

Irish Sport Council, (2003). "Irish Sport Council Launches Strategy Statement A Irland: <http://www.irishsportcouncil.ie/strategy.asp>.

Japan Institute of Sport, (2002). <http://www.ais.org.au>.

"Sport Canada Policies", Canada: Sport Canada, (1998). <http://www.pch.gc.ca/sc/pol/index-e.cfm>.

Thomson, -M.-w, (1989). "Sport Research in Astralia: a Report to the Sport Advisory.